

ŠIFRA
UČENIKA

MATURSKI/STRUČNI ISPIT
JUN 2026.

**CRNOGORSKI – SRPSKI,
BOSANSKI, HRVATSKI
JEZIK I KNJIŽEVNOST**

* C 1 3 9 1 9 2 7 *

VAŽNO!

„KANDIDAT GUBI PRAVO
POLAGANJA ISPITA, U TOM
ISPITNOM ROKU, KADA SE U
TOKU ISPITA, ODNOSNO
OCJENJIVANJA, UTVRDI DA SE
SLUŽIO NEDOZVOLJENIM
SREDSTVIMA, DA JE PREPISAO
TUĐI ZADATAK ILI DA JE DAO
SVOJ ZADATAK DRUGIMA.“

*(Pravilnik o načinu, postupku i vremenu
polaganja maturalnog ispita u gimnaziji,
član 24; Pravilnik o načinu i postupku
polaganja stručnog ispita za učenike koji
nastavljaju obrazovanje, član 27)*

UPUTSTVO

Vrijeme rješavanja testa je 180 minuta.

Pažljivo pročitaj uputstvo.

Ne otvaraj test dok test-administrator ne kaže da možete početi s radom.

Dozvoljen pribor: grafitna olovka, gumica i hemijska olovka.

Test MORA biti čitko napisan hemijskom olovkom. Učenik/učenica može da piše ćirilicom ili latinicom, pisanim ili štampanim slovima, ekavskim ili ijekavskim izgovorom, jotovanom ili nejotovanom varijantom. Ako piše štampanim slovima, MORA istaći veliko slovo.

Za vrijeme rada na testu nije dozvoljena upotreba elektronskih uređaja. Učenik/učenica ne smije na bilo koji način otkrivati u testu svoj identitet ili se direktno obraćati ocjenjivaču.

Pažljivo pročitaj svaki zadatak.

Uz test si dobio/dobila list za odgovore za zadatke višestrukog izbora. Potrebno je da na odgovarajuće mjesto pažljivo prepíšeš svoje odgovore.

Zadatak će se vrednovati s nula bodova:

- ako je odgovor netačan
- ako odgovor na zadatak višestrukog izbora NIJE prenijet na list za odgovore
- ako je zaokruženo više ponuđenih odgovora
- ako je zaokružen ili napisan i tačan i netačan odgovor
- ako je odgovor nečitko i nejasno napisan
- ako je rješenje napisano grafitnom olovkom
- ako funkcionalni tekst/esej NIJE napisan na predviđenom mjestu, već samo na listovima za koncept (pisanje koncepta nije obavezno).

Ukoliko pogriješiš, prekriži i rješavaj ponovo.
Nije dozvoljena upotreba korektora.

Želimo ti mnogo uspjeha!

Pročitaj tekst i odgovori na pitanja 1, 2, 3, 4 i 5.

PARISKA POKRETNOST

Svako ko poželi da posjeti Pariz i u tom gradu vidi nešto više od mnogobrojnih uobičajenih turističkih atrakcija, kao što su Jelisejska polja, Ajfelova kula, Luvr ili Versaj, treba prije odlaska u francusku prijestonicu da pročita Hemingvejevo posljednje djelo „Pokretnost”. To je autobiografska zbirka eseja o, slobodno se može reći, glavnom gradu Francuske. Na zahtjev samog Hemingveja, objavljena je tek poslije njegove smrti.

Naime, to je vrlo intimna biografija u kojoj on govori o mladalačkim danima provedenim u tom gradu, u društvu pisaca Ezre Paunda, F. Skota Ficdžeralda i njegove supruge Zelde, Džejmsa Džojisa i drugih pripadnika „izgubljene generacije”, kako ih je nazvala njihova muza i mecena Gertruda Štajn.

Evo šta je veliki Hem u svom pismu jednom prijatelju napisao o Parizu: „Ako ste imali toliko sreće da dio mladosti provedete u Parizu, bilo gdje da odete, do kraja života on će zauvijek ostati u vama, jer Pariz je pokretnost”. I zaista, za Hemingveja i njegove prijatelje Pariz iz dvadesetih godina prošlog vijeka, u kojem su se, u potrazi za slavom, okupljali, živjeli i radili najtalentovaniji mladi ljudi iz čitavog svijeta, pisci, slikari, muzičari i kompozitori, zaista je bio „pokretnost”. Naime, tih godina je grad na Seni pružio utočište svim tim mladim ljudima koji su preživjeli strahote Velikog rata i dao im toliko željenu slobodu da stvaraju.

U francusku prijestonicu Ernest Hemingvej je prvi put stigao u decembru 1921. godine, u pratnji svoje mlade supruge Hedli i tu ostao punih pet godina. Tada je imao svega 22 godine i kratku karijeru novinara, ali ogromnu želju da postane pisac. Boravak u Parizu tih godina zauvijek je obilježio njegov život. Jer, kako sam kaže – ovdje je bio gladan, ali voljen, tu je njegova književna karijera krenula nezadrživo naprijed. U Parizu je Hemingvej napisao i jedno od svojih najboljih djela, roman „Sunce se ponovo rađa”.

Mladi američki par godinu dana je živio u hotelu „Žakob”, danas „Dangler”, u istoimenoj ulici, u Šestom arondismanu. U tom hotelu su prije njih boravili i drugi slavni Amerikanci: Bendžamin Frenklin 1783. i Vašington Irving 1805. U neposrednoj blizini hotela nalazio se restoran „Mišo”, danas „Komptoar de Sen Per”, gdje su Hemingvejevi upoznali bračni par Džojis. Restoran je i danas veoma posjećen, a iz vremena kada je u njega dolazio Hemingvej ostao je potpuno očuvan oslikani plafon i veličanstveni šank. Ipak, godinu dana kasnije Ernest Hemingvej se sa suprugom seli u znatno skromniji stan, smješten iznad male stolarske radnje, u ulici Notr Dam de Šan u boemskom Monparnasu.

Jedno od omiljenih Hemingvejevih mjesta u Parizu svakako je bila knjižara-biblioteka, specijalizovana za književnost engleskog govornog područja, „Šekspir i kompani”, njegove sunarodnice i bliske prijateljice Silvije Bič, u ulici Odeon, u Šestom arondismanu. Hemingvej je to mjesto otkrio poslije jedva nekoliko dana provedenih u francuskoj prijestonici i tada je to bilo mjesto okupljanja pisaca, ali i svih Amerikanaca u Parizu. Pored Ernesta Hemingveja, ovdje su, između ostalih, redovno zalazili i pisci Ezra Paund, F. Skot Ficdžerald i Džejms Džojis, koji je tu i napisao svoj roman „Uliks”. Svi oni su svakodnevno dolazili i na ovu adresu su primali pisma od svojih izdavača.

Vlasnica knjižare Silvija Bič jedina je žena sa kojom se Ernest Hemingvej nikada nije posvađao! Nažalost, knjižara je zatvorena za vrijeme njemačke okupacije Pariza tokom Drugog svjetskog rata i nikada više nije otvorena. Amerikanac Džordž Vitman otvorio je 1961. knjižaru iste namjene u Petom arondismanu, a u čast Silvije Bič, 1964. knjižaru je nazvao „Šekspir i kompani”. Ovo, može se reći, pravo intelektualno „žarište” Pariza i danas je mjesto okupljanja za mnogobrojne ljubitelje engleske književnosti i književnosti uopšte i vrijedi ga posjetiti, ako ni zbog čega drugog, ono zbog činjenice da su je dobri poznavaoči svrstali među deset najzanimljivijih prodavnica knjiga na svijetu.

(Prilagođeno prema: <https://impulsportal.net/zanimljivosti/putopisi/evropa-iz-perspektive-ernesta-hemingveja/>; pristupljeno: 4. 1. 2026)

1. A) Tekst sadrži elemente:

1. autobiografije i biografije
2. putopisa i autobiografije
3. putopisa i biografije

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora.

1 bod	
-------	--

B) Obrazloži odgovor.

1 bod	
-------	--

2. Zaokruži T ako je konstatacija tačna i N ako nije.

Džejms Džojls i Hemingvej upoznali su se u knjižari „Šekspir i kompani“.	T	N
Knjižara „Šekspir i kompani“ bila je mjesto okupljanja isključivo francuskih pisaca.	T	N
Roman „Uliks“ Džejmsa Džojlsa napisan je u knjižari „Šekspir i kompani“.	T	N
Džordž Vitman je poslije Silvije Bič otvorio knjižaru „Šekspir i kompani“ u istoj ulici.	T	N

1 bod	
-------	--

3. Naziv „izgubljena generacija“ osmislila je:

1. Silvija Bič
2. Zelda Džojls
3. Gertruda Štajn
4. Hedli Hemingvej

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod	
-------	--

4. Koje je djelo Ernest Hemingvej napisao u Parizu?

1 bod	
-------	--

5. Objasni značenje Hemingvejeve rečenice „Pariz je pokretna gozba“.

6. Napiši:

1 bod	
-------	--

1. oblik nominativa množine od imenice *predak* _____
2. oblik dativa jednine od imenice *bitka* _____
3. oblik genitiva množine od imenice *koncert* _____
4. oblik instrumentala jednine od imenice *misao* _____

1 bod	
-------	--

7. Prepiši rečenicu poštujući pravilo pisanja velikog slova.

U SKLOPU MINI TURNEJE „JESENJA PUTOVANJA“, CRNOGORSKI SIMFONIJSKI ORKESTAR ĆE PRIREDITI KONCERT U VLADINOM DOMU NA CETINJU.

1 bod	
-------	--

8. Napiši prisvojne pridjeve od imenica:

- ljudi _____
selo _____
sud _____

1 bod	
-------	--

Pročitaj primjere 1 i 2 i riješi zadatke 9 i 10.

Primjer 1

Tri godine tako one
mene lome,
a ja više nisam kadar
da se zidam
i survavam
niz litice...

Primjer 2

Ljubitelji prirode su se juče okupili da s
mališanima proslave dolazak proljeća. Tom
prilikom gradonačelnica Herceg Novog je
izjavila: „Novskim vrtićima nedostaje kadar
i prostor“.

9. Kojem funkcionalnom stilu pripadaju navedeni primjeri?

- Primjer 1 _____
Primjer 2 _____

1 bod	
-------	--

10. Pročitaj isječak iz *Rječnika*.

1. kadar, -dra (mn. kadrovi) fr. (često u zb. značenju) *skup lica iste struke, službe, organizacije, ranga i sl., personal, osoblje*: stručni ~, fakultetski ~, policijski ~.

2. kadar, -dra, -o tur. *koji ima snage, moći za nešto, sposoban*: ~ stići i uteći.

A) Napiši koje značenje ima riječ kadar u primjerima iz zadatka 9.

Primjer 1 _____

Primjer 2 _____

1 bod

B) Napiši iz kojeg jezika potiče riječ kadar u primjerima iz zadatka 9.

Primjer 1 _____

Primjer 2 _____

1 bod

C) Riječ kadar u primjerima iz zadatka 9 predstavlja:

1. homonimiju
2. sinonimiju
3. polisemiju
4. antonimiju

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

11. Pridruži broj ispred pojma odgovarajućem objašnjenju, kao što je započeto. Pazi, jedan pojam je suvišan!

OBJAŠNJENJE

obraćanje muzama 4.

u središte radnje _____

duhovno pročišćenje _____

osjećanje beznađa, bezvoljnosti, dosade _____

POJAM

1. splin

2. katarza

3. in medias res

4. ~~invokacija~~

5. heksametar

1 bod

12. Zaokruži broj ispred književne vrste koja pripada dramskom rodu i rješenje prenesi na list za odgovore.

1. balada
2. idila
3. farsa
4. poema
5. novela

1 bod

13. Pažljivo pročitaj sadržaj u kolonama i upiši ostale etape razvoja dramske radnje u tragediji *Hamlet* na odgovarajuće mjesto.

		KULMINACIJA		
Odlazak Hamleta u Englesku	Pojava duha i prikaz stanja na dvoru	Predstava <i>Mišolovka</i> ; razotkrivanje Klaudija kao ubice	Dvoboj između Hamleta i Laerta; smrt junaka	Razgovor duha i Hamleta, saznanje da je kralj Hamlet otrovan; poziv na osvetu

1 bod

14. Opredijeli se za jednu od konstatacija i obrazloži odgovor.

1. Roman *Seobe* je građen na principu paralelne kompozicije.
2. Roman *Seobe* je građen na principu prstenaste kompozicije.

Obrazloženje:

1 bod

Pročitaj odlomak i riješi zadatak.

Prva slika mosta, kojoj je bilo suđeno da se ostvari, blesnula je, naravno još posve neodređena i maglovita, u mašti desetogodišnjeg dečaka iz obližnjeg sela Sokolovića, jednog jutra 1516. godine, kad su ga tuda proveli na putu iz njegovog sela za daleki svetli i strašni Stambol.

15. A) Napiši ime i prezime autora, kao i naziv djela iz kojeg je preuzet odlomak.

1 bod

B) Napiši ime desetogodišnjeg dečaka iz obližnjeg sela Sokolovića.

1 bod

C) Šta je podstaklo desetogodišnjeg dječaka da u mašti stvori *prvu sliku mosta*?

1 bod

Na osnovu odlomka i cijele pjesme riješi zadatak.

No da vidiš jada iznenada!
Jedno jutro, kad ogrija sunce,
Mezil stiže i bijela knjiga
Baš od Banjske od malena grada,
Od njegove ostarjele majke,
Banu knjiga na koljeno pade,
Kad razgleda i prouči knjigu,
Al' mu knjiga dosta grdno kaže,
Knjiga kaže, đe ga kune majka...

16. A) Gdje se nalazio Banović Strahinja u trenutku kad mu *knjiga na koljeno pade*?

1 bod	
-------	--

B) Zašto je *bijela knjiga* pokretački motiv u pjesmi?

1 bod	
-------	--

Na osnovu odlomka kao i cjelokupnog romana *Čiča Gorio* riješi zadatak.

Tamnica se ne može zamisliti bez čuvara. Bleda punoća ove male žene proizvod je ovakvog života, kao što je tifus posledica kužnih isparenja. Njena donja suknja od pletene vune, duža od gornje koja je napravljena od neke stare haljine a iz koje viri vata kroz pocepane šavove štofa, slika je salona, trpezarije i vrta.

17. A) Šta je u citiranom odlomku tamnica i ko je njen čuvar?

1 bod	
-------	--

B) Na kakav enterijer upućuje izgled *male žene*?

1 bod	
-------	--

Na osnovu odlomaka iz pjesama riješi zadatke 18, 19, 20 i 21.

1. Tom knezu oblaka i pesnik je sličan;
on se s burom druži, munjom poji oči,
ali na tlu sputan i zemlji nevičan,
divovska mu krila smetaju da kroči.
2. Slomljeno okno iz tankog rama,
u tebi vidim, dok slazi tama,
krajčičak puta i golo polje.

A kad se zagledam malo bolje,
da li to vidim i sebe sama?
3. Svezala se dva pogleda magičeskom slatkom silom
kao sunce s svojim likom kada leti nad pučinom.
Luna bježi s horizonta i ustupa Febu vladu –
tad iz vida ja izgubim divotnicu moju mladu.

18. Napiši naziv pjesme i ime i prezime autora.

1. _____, _____
2. _____, _____
3. _____, _____

3 boda

19. Sve tri pjesme imaju elemente:

1. socijalne lirike
2. ljubavne lirike
3. refleksivne lirike
4. rodoljubive lirike

Zaokruži broj ispred tačnog odgovora i rješenje prenesi na list za odgovore.

1 bod

20. U kojem odlomku dolazi do direktnog povezivanja lirskog subjekta s predmetom pjevanja?

1 bod

21. Napiši broj ispred primjera u kojem prepoznaješ:

retorsko pitanje _____

kontrast _____

2 boda	
--------	--

22. Objasni kako se misao Ž. P. Sartra: „Drugi – to je pakao“ vezuje za gospodina Mersoa.

1 bod	
-------	--

Pažljivo pročitaj odlomak iz *Ranih jada* i riješi zadatak.

Iako mi je zvanično gazda bio gospodin Berki, ja sam ipak, dušom i telom, pripadao dečaku. Od svih ljudi na svetu s njim sam se najbolje slagao i najbolje sporazumevao. Mislim da su tome doprinele, osim njegovih godina, i neke naše zajedničke osobine. Verujem da ne grešim dušu ako kažem da smo on i ja bili po mnogo čemu slični: po lenjosti, po razuzdanosti, po odanosti, po želji za avanturom. Mislim da ne grešim ako kažem i to da je dečak imao u sebi nečeg psećeg: što se tiče njegovog njuha i njegove preosetljivosti na mirise, siguran sam da ne grešim. Usamljenost i tuga spojiše naše živote. Njegova tuga za ocem i moja tuga za roditeljima stvoriše među nama neku vrstu prijateljstva zasnovanog na srodnosti.

23. A) Ko pripovijeda u odlomku?

1 bod	
-------	--

B) Napiši ime lika o kojem se pripovijeda u odlomku.

1 bod	
-------	--

C) Koje su dvije emocije zajedničke pripovjedaču i dječaku?

1 bod	
-------	--

25. Ponuđene su dvije teme za pisanje eseja. Zaokruži broj ispred teme koju si odabrao/odabrala. Oblikuj esej koji sadrži od 250 do 300 riječi.

- Prilikom razvijanja teme, koristi relevantne primjere/podatke uz argumentovanje sopstvenih stavova.
- Poštuj zahtjev o broju riječi +/-10% (ocjenjuje se sastav koji ima od 225 do 330 riječi; ako esej ima manje od 225 riječi, NE ČITA SE, a na 330. riječi PRESTAJE čitanje).
- Vodi računa o jezičkoj pravilnosti i čitljivosti teksta.

1. Između virtuelnog i stvarnog prijateljstva

Uputstva za pisanje eseja:

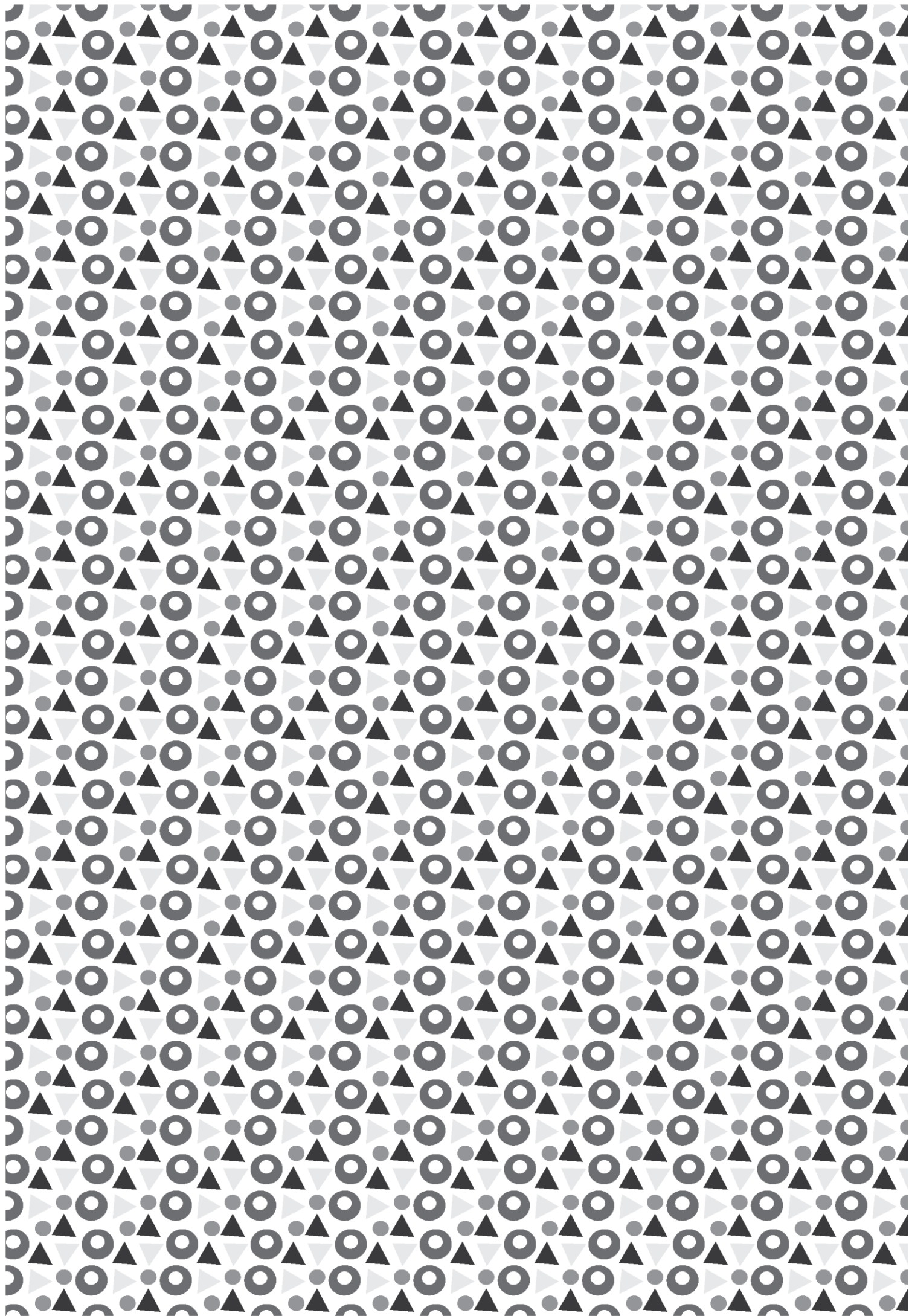
- Ukaži na popularnost virtuelnih prijateljstava. Kako se stiču takva prijateljstva?
- Uporedi virtuelno i stvarno prijateljstvo navodeći njihove prednosti i mane.
- Koje prijateljstvo je tebi važnije i zašto?

2. Kanjoš Macedonović – junak mudrosti, a ne sile

Uputstva za pisanje eseja:

- Navedi osnovne podatke o djelu (autor, književni rod, likovi...)
- Predstavi lik Kanjoša Macedonovića. Navodeći primjere iz djela, ukaži na njegov karakter i izgled.
- Zašto je mudrost važnija od sile? Objasni.

13 bodova	
-----------	--

www.iccg.co.me